

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (τρίτο τμήμα)

της 16ης Μαΐου 2012*

«Υπαλληλική υπόθεση — Καθήκον αρωγής — Άρθρα 12α και 24 του ΚΥΚ — Ηθική παρενόχληση εκ μέρους του προϊσταμένου»

Στην υπόθεση F-42/10,

με αντικείμενο προσφυγή ασκηθείσα βάσει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ, που εφαρμόζεται στη Συνθήκη ΕΚΑΕ δυνάμει του άρθρου 106α της Συνθήκης αυτής,

Carina Skareby, υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κάτοικος Louvain (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους S. Rodrigues και C. Bernard-Glanz, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους J. Currall και J. Baquero Cruz,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Van Raepenbusch (εισηγητή), Πρόεδρο, R. Barents και K. Bradley, δικαστές,

γραμματέας: W. Hakenberg

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 30ής Νοεμβρίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου ΔΔ στις 3 Ιουνίου 2010, η C. Skareby ζητεί την ακύρωση της από 23 Ιουλίου 2009 αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί απορρίψεως της αιτήσεως της αρωγής λόγω ηθικής παρενοχλήσεως και, στο μέτρο που είναι αναγκαίο, την ακύρωση της από 19 Φεβρουαρίου 2010 αποφάσεως της αρμόδιας για τούς διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ) με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική της ένσταση.

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Το άρθρο 41, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αφορά το «δικαίωμα χρηστής διοίκησης», προβλέπει τα εξής:

«Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει ιδίως:

- α) το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση προτού ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του·

[...]».

- 3 Το άρθρο 12α του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ) ορίζει:

«1. Ο υπάλληλος απέχει από κάθε μορφή ηθικής ή σεξουαλικής παρενόχλησης.

2. Ο υπάλληλος που υπήρξε θύμα ηθικής ή σεξουαλικής παρενόχλησης δεν υφίσταται καμία επιβλαβή συνέπεια εκ μέρους του οργάνου. Ο υπάλληλος που έχει δώσει αποδείξεις για ηθική ή σεξουαλική παρενόχληση δεν υφίσταται καμία επιβλαβή συνέπεια εκ μέρους του οργάνου, υπό τον όρο ότι έχει ενεργήσει εντίμως.

3. Ως “ηθική παρενόχληση” νοείται η καταχρηστική επί ορισμένο χρονικό διάστημα διαγωγή που εκδηλώνεται κατά τρόπο επαναληπτικό ή συστηματικό με είδη συμπεριφοράς, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή άλλες πράξεις που γίνονται με πρόθεση και θίγουν την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα ενός προσώπου.

[...]»

- 4 Το άρθρο 24 του ΚΥΚ, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, προέβλεπε τα ακόλουθα:

«Οι Κοινότητες παρέχουν βοήθεια στον υπάλληλο, ιδίως σε περίπτωση διώξεως των δραστών απειλών, προσβολών, εξυβρίσεων, δυσφημίσεων, ή αποπειρών εναντίον του προσώπου και της παρουσίας είτε του ίδιου είτε των μελών της οικογενείας του, λόγω της ιδιότητάς του ή των καθηκόντων του.

Οι Κοινότητες επανορθώνουν αλληλεγγύως τις ζημιές που έχουν προκληθεί στην περίπτωση αυτή στον υπάλληλο στο μέτρο που ο τελευταίος δεν είναι, εκ δόλου ή βαρείας αμελείας, υπαίτιος των ζημιών αυτών και εφόσον δεν έχει δυνηθεί να επιτύχει επανόρθωση από τον δράστη.»

Το ιστορικό της διαφοράς

- 5 Η προσφεύγουσα είναι υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 1η Δεκεμβρίου 1996. Στις 18 Απριλίου 2003 τοποθετήθηκε στην αντιπροσωπεία της Επιτροπής στο Αλμάτι (Καζακστάν). Κατόπιν της συστάσεως στην Κιργιζία μιας αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας, η προσφεύγουσα τοποθετήθηκε στο Μπισκέκ (Κιργιζία) στις 19 Απριλίου 2004. Στη ρηματική διακοίνωση της 8ης Ιουνίου 2004, με την οποία παρουσιάστηκε στον Υπουργό Εξωτερικών της Κιργιζίας και στη διπλωματική κοινότητα της εν λόγω χώρας, διευκρινίστηκε, αφενός, ότι θα τοποθετούνταν στη θέση «προϊσταμένου τμήματος, της τάξεως επιτετραμμένου ad intérim εν απουσία του επικεφαλής της αντιπροσωπείας», ο οποίος εξακολουθούσε να είναι διαπιστευμένος στην Κιργιζία, και, αφετέρου, ότι η αποκεντρωμένη περιφερειακή αντιπροσωπεία στο Μπισκέκ [υπαγόταν] στην

- [περιφερειακή] αντιπροσωπεία της Επιτροπής [...] στο Αλμάτι». Τον Αύγουστο του 2007, η προσφεύγουσα επέστρεψε στη Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) «Εξωτερικές σχέσεις» της Επιτροπής στις Βρυξέλλες (Βέλγιο).
- 6 Με έγγραφο της 10ης Νοεμβρίου 2008, η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση αρωγής βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ (στο εξής: αίτηση αρωγής), με την οποία κατήγγειλε ότι υπήρξε θύμα ηθικής παρενοχλήσεως εκ μέρους των δύο διαδοχικών προϊσταμένων της, οι οποίοι διετέλεσαν, ο ένας μετά τον άλλο, επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Επιτροπής στο Καζακστάν (στο εξής: αφενός, ο πρώτος επικεφαλής της αντιπροσωπείας και, αφετέρου, ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας). Ζήτησε, σχετικώς, την κίνηση διαδικασίας διοικητικής έρευνας με σκοπό την απόδειξη των προβαλλόμενων πραγματικών περιστατικών της ηθικής παρενοχλήσεως. Από το εν λόγω έγγραφο προκύπτει ότι τα προσαπτόμενα στον πρώτο επικεφαλής της αντιπροσωπείας πραγματικά περιστατικά ανάγονται στην περίοδο μεταξύ των μηνών Απριλίου 2003 και Σεπτεμβρίου 2005, ενώ τα προσαπτόμενα στον δεύτερο επικεφαλής της αντιπροσωπείας έλαβαν χώρα μεταξύ των μηνών Οκτωβρίου 2005 και Αυγούστου 2007, χρόνο κατά τον οποίο η προσφεύγουσα επέστρεψε στην έδρα της Επιτροπής στις Βρυξέλλες.
 - 7 Με έγγραφο της 28ης Νοεμβρίου 2008, η προσφεύγουσα παρέσχε συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την αίτηση αρωγής. Διευκρίνισε, μεταξύ άλλων, ότι ο πρώτος και ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας την παρέκαμπταν συστηματικά και δεν απέδιδαν τη δέουσα σημασία στον ρόλο της εντός των αντιπροσωπειών του Αλμάτι και του Μπισκέκ, γεγονός το οποίο, κατά την άποψή της, έθιγε την υπόληψή της και την μείωνε έναντι των συνομιλητών της στις κυβερνήσεις του Καζακστάν και της Κιργιζίας, στις πρεσβείες των κρατών μελών της Ένωσης, καθώς και στους διεθνείς και στους μη κυβερνητικούς οργανισμούς που είχαν παρουσία στα εν λόγω κράτη.
 - 8 Κατόπιν της αιτήσεως αρωγής, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα, με επιστολή της 4ης Μαρτίου 2009, ότι η Υπηρεσία Διοικητικής Έρευνας και Πειθαρχικών Μέτρων (IDOC) είχε λάβει εντολή να κινήσει διαδικασία διοικητικής έρευνας για τους ισχυρισμούς περί ηθικής παρενοχλήσεως σε σχέση με τον δεύτερο επικεφαλής της αντιπροσωπείας. Με την ίδια επιστολή, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα σχετικά με την απόφασή της να μην κινήσει τέτοια διαδικασία έρευνας εις βάρος του πρώτου επικεφαλής της αντιπροσωπείας, διότι η προσφεύγουσα δεν είχε υποβάλει την αίτηση αρωγής εντός ευλόγου χρόνου.
 - 9 Με έγγραφο της 28ης Μαΐου 2009, η προσφεύγουσα υπέβαλε, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διοικητική ένσταση κατά της αποφάσεως της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2009, να μην κινήσει διαδικασία έρευνας εις βάρος του πρώτου επικεφαλής της αντιπροσωπείας. Η Επιτροπή απέρριψε την εν λόγω ένσταση με απόφαση της 31ης Ιουλίου 2009. Στις 13 Νοεμβρίου 2009, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά της προμνησθείσας αποφάσεως της 4ης Μαρτίου 2009. Η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή και η επίμαχη απόφαση περί μη κινήσεως διαδικασίας έρευνας ακυρώθηκε από το Δικαστήριο ΔΔ (απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 2011, F-95/09, Skareby κατά Επιτροπής, στο εξής: απόφαση Skareby).
 - 10 Εν τω μεταξύ, με έγγραφο της 23ης Ιουλίου 2009, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα σχετικά με το πόρισμα στο οποίο κατέληξε η IDOC στην έκθεσή της σχετικά με τη διοικητική έρευνα που κινήθηκε εις βάρος του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας (στο εξής: έκθεση έρευνας). Κατά το πόρισμα αυτό, η προβληθείσα παρενόχληση δεν είχε αποδειχθεί και η έρευνα έπρεπε να περατωθεί χωρίς πειθαρχική συνέχεια. Με το ίδιο έγγραφο, η Επιτροπή ενημέρωσε επίσης την προσφεύγουσα ότι είχε, ως εκ τούτου, αποφασίσει να μην δώσει πλέον συνέχεια στην αίτηση αρωγής και να θέσει τον φάκελο στο αρχείο.
 - 11 Με έγγραφο της 26ης Οκτωβρίου 2009, η προσφεύγουσα υπέβαλε, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διοικητική ένσταση κατά της από 23 Ιουλίου 2009 αποφάσεως της Επιτροπής να μη δώσει συνέχεια στην αίτηση αρωγής, ένσταση που απορρίφθηκε από την ΑΔΑ στις 19 Φεβρουαρίου 2010.

Αιτήματα των διαδίκων και διαδικασία

- 12 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Δικαστήριο ΔΔ:
- να κηρύξει παραδεκτή την προσφυγή·
 - να ζητήσει από την Επιτροπή να προσκομίσει την έκθεση έρευνας, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία που τη συνοδεύουν·
 - να ακυρώσει της απόφαση της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 2009, με την οποία απορρίφθηκε η εις βάρος του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας καταγγελία της περί ηθικής παρενοχλήσεως και, στο μέτρο που είναι αναγκαίο, να ακυρώσει την απόφαση της ΑΔΑ της 19ης Φεβρουαρίου 2010 περί απορρίψεως της διοικητικής της ενστάσεως·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 13 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο ΔΔ:
- να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή, σε κάθε περίπτωση, ως αβάσιμη·
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.
- 14 Στο εισαγωγικό έγγραφο της δίκης, η προσφεύγουσα ζήτησε από το Δικαστήριο ΔΔ να καλέσει την Επιτροπή να προσκομίσει την έκθεση έρευνας, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία που τη συνοδεύουν, προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσον διενεργήθηκε πράγματι διοικητική έρευνα.
- 15 Στο υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή δήλωσε ότι δεν μπορούσε να κοινοποιήσει τα επίμαχα έγγραφα στην προσφεύγουσα, επειδή περιείχαν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχρηζαν προστασίας και των οποίων η δημοσιοποίηση θα έθιγε τα συμφέροντα τρίτων. Πάντως, η Επιτροπή δήλωσε ότι ήταν διατεθειμένη να διαβιβάσει στο Δικαστήριο ΔΔ μια εμπιστευτική εκδοχή των εγγράφων αυτών, εφόσον το τελευταίο διατύπωνε σχετικό αίτημα με αιτιολογημένη διάταξη. Η Επιτροπή επέστησε, εντούτοις, την προσοχή του Δικαστηρίου ΔΔ στη δυσκολία προσκομίσεως μιας μη εμπιστευτικής εκδοχής των εν λόγω εγγράφων, στο μέτρο που τα προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά της παρενοχλήσεως έλαβαν χώρα εντός μιας μικρής διοικητικής μονάδας, με αποτέλεσμα η διαγραφή του ονόματος των μαρτύρων να μην καθιστά αδύνατη την ταυτοποίησή τους μέσω άλλων ειδικών στοιχείων.
- 16 Με αιτιολογημένη διάταξη της 6ης Απριλίου 2011, η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 44 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο ΔΔ κάλεσε την προσφεύγουσα να διατυπώσει παρατηρήσεις επί του εκ μέρους της Επιτροπής προβαλλόμενου εμπιστευτικού χαρακτήρα της εκθέσεως έρευνας και των εγγράφων επί των οποίων βασίζεται η έκθεση αυτή. Με την ίδια διάταξη, το Δικαστήριο ΔΔ ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει την έκθεση έρευνας και τα προαναφερθέντα έγγραφα, διευκρινίζοντας ότι δεν θα επιτρεπόταν ούτε στην προσφεύγουσα ούτε στους δικηγόρους της να τα συμβουλευθούν, τουλάχιστον έως τη λήψη αποφάσεως επί του λυσιτελούς και εμπιστευτικού τους χαρακτήρα.
- 17 Η Επιτροπή κοινοποίησε την έκθεση έρευνας και τα ζητηθέντα έγγραφα με επιστολή που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου ΔΔ στις 18 Απριλίου 2011, η δε προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί του ενδεχόμενου εμπιστευτικού τους χαρακτήρα στις 26 Απριλίου 2011.
- 18 Έχοντας λάβει γνώση της εκθέσεως έρευνας και των λοιπών εγγράφων που διαβιβάστηκαν από την Επιτροπή και λαμβάνοντας υπόψη τους ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν στο δικόγραφο της προσφυγής, το Δικαστήριο ΔΔ έκρινε ότι μόνον η έκθεση έρευνας ήταν λυσιτελής για την επίλυση της διαφοράς. Επιπλέον, το Δικαστήριο ΔΔ έκρινε ότι η έκθεση αυτή περιείχε εμπιστευτικά στοιχεία στο

μέτρο που, έχοντας καταρτισθεί κατά το πέρας μιας έρευνας για παρενόχληση, περιείχε προσωπικά δεδομένα –ήτοι τα ονοματεπώνυμα, τα καθήκοντα και τους βαθμούς των εξετασθέντων προσώπων– τα οποία καθιστούσαν δυνατή την ταυτοποίησή τους. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο ΔΔ αποφάσισε να καλέσει την Επιτροπή να του προσκομίσει μια μη εμπιστευτική εκδοχή της εκθέσεως έρευνας, παραλειπομένων των ανωτέρω μνημονευθέντων προσωπικών δεδομένων, και να κοινοποιήσει τη μη εμπιστευτική αυτή εκδοχή στην προσφεύγουσα. Τέλος, το Δικαστήριο ΔΔ αποφάσισε να επιστρέψει στην Επιτροπή τα λοιπά έγγραφα που του είχε κοινοποιήσει αυτή σε εκτέλεση της διατάξεως της 6ης Απριλίου 2011. Η Γραμματεία του Δικαστηρίου ΔΔ ενημέρωσε τους διαδίκους για τις διάφορες αυτές αποφάσεις με επιστολή της 31ης Μαΐου 2011.

- 19 Η Επιτροπή κοινοποίησε μια μη εμπιστευτική εκδοχή της εκθέσεως έρευνας στις 7 Ιουνίου 2011 και η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επ' αυτής με επιστολή που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου ΔΔ στις 15 Ιουλίου 2011, συνοδευόμενη από τρία παραρτήματα. Οι παρατηρήσεις της προσφεύγουσας κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, η οποία διατύπωσε τα σχόλιά της επ' αυτών στις 29 Ιουλίου 2011, σχόλια τα οποία συμπλήρωσε με επιστολή της 30ής Αυγούστου 2011, η οποία συνοδεύτηκε από διάφορα έγγραφα.
- 20 Με επιστολή της 3ης Οκτωβρίου 2011, η προσφεύγουσα κατέθεσε δύο έγγραφα, των οποίων την προσκόμιση είχε αναγγείλει με τις από 15 Ιουλίου 2011 παρατηρήσεις της.
- 21 Με την προκαταρκτική έκθεση ακροατηρίου η προσφεύγουσα κλήθηκε να απαντήσει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση στην ένσταση απαραδέκτου που διατύπωσε η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως και να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της επί των εγγράφων που επισυνάφθηκαν στην επιστολή της Επιτροπής της 30ής Αυγούστου 2011. Εξάλλου, η Επιτροπή κλήθηκε να διατυπώσει, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τις παρατηρήσεις της επί των εγγράφων που διαβιβάστηκαν στο Δικαστήριο ΔΔ από την προσφεύγουσα στις 28 Σεπτεμβρίου 2011.

Επί του αντικειμένου της διαφοράς

- 22 Πέραν της ακυρώσεως της από 23 Ιουλίου 2009 αποφάσεως της Επιτροπής να μη δώσει συνέχεια στην αίτηση αρωγής, η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση της από 19 Φεβρουαρίου 2010 αποφάσεως, με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική της ένσταση κατά της προμνησθείσας αποφάσεως.
- 23 Κατά πάγια νομολογία, αιτήματα ακυρώσεως που βάλλουν τύποις κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως διοικητικής ενστάσεως έχουν, στην περίπτωση που η λόγω απόφαση στερείται αυτοτελούς περιεχομένου, ως αποτέλεσμα να επιλαμβάνεται το Δικαστήριο ΔΔ της πράξεως κατά της οποίας υποβλήθηκε η διοικητική ένσταση (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιανουαρίου 1989, 293/87, *Vainker* κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 8). Δεδομένου ότι η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως που υποβλήθηκε κατά της αποφάσεως της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 2009 στερείται, εν προκειμένου, αυτοτελούς περιεχομένου, η προσφυγή πρέπει να εκληφθεί ως βάλλουσα μόνον κατά της αποφάσεως αυτής (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 24 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι अपαράδεκτη ελλείψει εννόμου συμφέροντος της προσφεύγουσας. Συγκεκριμένα, ακόμα και εάν η προσφυγή είναι βάσιμη, η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν θα της παρείχε ικανοποίηση. Σε κάθε περίπτωση, η ηθική παρενόχληση έπαυσε, με την επιστροφή της προσφεύγουσας στην έδρα της Επιτροπής στις Βρυξέλλες το 2007, η δε προσφεύγουσα δεν ζήτησε την αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη.

- 25 Το αντικείμενο της προσφυγής συνίσταται, στην πραγματικότητα, στο να προκληθεί η κίνηση νέας διοικητικής έρευνας προκειμένου να δρομολογηθεί ενδεχόμενη πειθαρχική διαδικασία εις βάρος του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας ή, στην περίπτωση που αποδειχθούν τα πραγματικά περιστατικά, να υπάρξει μια απλή νομικής φύσεως δήλωση που να διαπιστώνει την ύπαρξη παρενοχλήσεως. Σε ό,τι, όμως, αφορά την πρώτη περίπτωση, η Διοίκηση διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς το αν θα αποφασίσει να κινήσει ή μη πειθαρχική διαδικασία έναντι υπαλλήλου, οι δε λοιποί υπάλληλοι δεν μπορούν να την εξαναγκάσουν να κινήσει τέτοια διαδικασία. Σε ό,τι αφορά τη δεύτερη περίπτωση, η προσφεύγουσα δεν έχει έννομο συμφέρον, καθότι το Δικαστήριο ΔΔ δεν μπορεί να συνοδεύει το διατακτικό των αποφάσεων του με νομικής φύσεως διακηρύξεις ή διαπιστώσεις.
- 26 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα αντέκρουσε την ένσταση απαραδέκτου που διατύπωσε η Επιτροπή. Προέβαλε, ειδικότερα, ότι η προσφυγή της σκοπεί στην αποκατάσταση της αξιοπρέπειάς της, η οποία θα επέρχεται μέσω της αναγνώρισεως του γεγονότος ότι υπήρξε θύμα ηθικής παρενοχλήσεως. Εκτιμά, ως προς τούτο, ότι έχει προσωπικό συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, διότι, σε περίπτωση ακυρώσεως, η Διοίκηση θα υποχρεωθεί ακριβώς να επανεξετάσει το ζήτημα κατά πόσον η προσφεύγουσα υπήρξε θύμα τέτοιας παρενοχλήσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου ΔΔ

- 27 Παρατηρείται ότι η Επιτροπή διατήρησε, εν προκειμένω, την ένσταση απαραδέκτου που διατύπωσε στο υπόμνημα αντικρούσεως, παρά το γεγονός ότι το Δικαστήριο ΔΔ απέρριψε παρόμοια ένσταση απαραδέκτου με την απόφαση Skareby (σκέψεις 22 έως 31), απόφαση που δημοσιεύθηκε προτού λάβει χώρα η επ' ακροατηρίου συζήτηση στην υπό κρίση υπόθεση. Υπό τις συνθήκες αυτές πρέπει να υπομνησθούν τα ακόλουθα.
- 28 Δεν αμφισβητείται ότι το αίτημα ακυρώσεως μιας διοικητικής πράξεως είναι अपαράδεκτο αν δεν υπάρχει έννομο συμφέρον, γεγεννημένο και ενεστώσ, δεδομένου ότι τυχόν ακύρωση της επίμαχης πράξεως δεν θα μπορούσε να παράσχει ικανοποίηση στον ενδιαφερόμενο.
- 29 Εν προκειμένω, είναι αληθές ότι η προσφεύγουσα δεν ζητεί την αποκατάσταση της βλάβης που προκλήθηκε από την προβαλλόμενη παρενόχληση. Είναι εξίσου αληθές ότι η Επιτροπή διαθέτει διακριτική ευχέρεια, βάσει του άρθρου 86, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, ως προς την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας. Τέλος, δεν αμφισβητείται ότι η προβαλλόμενη παρενόχληση έπαυσε τον Αύγουστο του 2007, όταν η προσφεύγουσα επέστρεψε στην έδρα της Επιτροπής στις Βρυξέλλες.
- 30 Εντούτοις, οι ανωτέρω υπομνησθείσες περιστάσεις δεν κατέστησαν άνευ αντικειμένου την υπό κρίση προσφυγή ούτε στέρησαν από την προσφεύγουσα το συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 31 Πράγματι, όσον αφορά ένα τόσο σημαντικό ζήτημα όπως η ηθική παρενόχληση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το φερόμενο θύμα τέτοιας παρενοχλήσεως, το οποίο βάλλει δικαστικώς κατά της αρνήσεως του θεσμικού οργάνου να κάνει δεκτή την αίτηση αρωγής, διατηρεί, παρά τις σκέψεις που ανέπτυξε η Επιτροπή, το έννομο συμφέρον που απαιτείται από τη νομολογία ως προϋπόθεση του παραδεκτού προσφυγής.
- 32 Μια τέτοια λύση επιβάλλεται λόγω της ίδιας της σοβαρότητας των πραγματικών περιστατικών της ηθικής παρενοχλήσεως, τα οποία ενδέχεται να έχουν άκρως καταστροφικές συνέπειες στην υγεία του θύματος. Τουτέστιν, εφόσον η τιμή ενός συνταξιοδοτηθέντος υπαλλήλου δικαιολογεί το έννομο συμφέρον του να προσβάλει την απόφαση με την οποία ανεστάλη η εκ μέρους του άσκηση των καθηκόντων του, παρά το γεγονός ότι η απόφαση αυτή περί αναστολής καταργήθηκε αναγκαστικώς την ημέρα της συνταξιοδοτήσεώς του (απόφαση του Δικαστηρίου ΔΔ της 30ής Νοεμβρίου 2009, F-80/08, Wenig κατά Επιτροπής, σκέψη 35), το ίδιο πρέπει να ισχύει και για μέλος του προσωπικού

το οποίο ισχυρίζεται ότι είναι θύμα ηθικής παρενοχλήσεως, ανεξαρτήτως του κατά πόσον εξακολουθεί να υφίσταται τέτοια παρενόχληση ή κατά πόσον ο συγκεκριμένος υπάλληλος ή το συγκεκριμένο μέλος του λοιπού προσωπικού υποβάλλει, προτίθεται να υποβάλει, ή ακόμα έχει απλώς το δικαίωμα να προβάλει άλλα αιτήματα, μεταξύ άλλων περί καταβολής αποζημιώσεως, σε σχέση με την ηθική παρενόχληση της οποίας ισχυρίζεται ότι είναι θύμα. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να προστεθεί ότι η εκ μέρους της Διοικήσεως ενδεχόμενη αναγνώριση της υπάρξεως ηθικής παρενοχλήσεως, μπορεί, αυτή καθαυτήν, να συμβάλει θετικά στη θεραπευτική διαδικασία ανασυγκρότησης της προσωπικότητας του παρενοχληθέντος προσώπου.

- 33 Από το σύνολο των προηγηθεισών σκέψεων προκύπτει ότι η ένσταση απαραδέκτου της Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

Επί της ουσίας

- 34 Προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους που αντλούνται, ο πρώτος από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος στη χρηστή διοίκηση, ο δεύτερος από παράβαση του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ και ο τρίτος από την ύπαρξη προδήλων σφαλμάτων εκτιμήσεως, από παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, από παράβαση του καθήκοντος μέριμνας και από παράβαση του καθήκοντος αρωγής.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος στη χρηστή διοίκηση

- 35 Από τα διάφορα δικόγραφα της προσφεύγουσας προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως περιλαμβάνει δύο σκέλη. Με το πρώτο σκέλος, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι πράγματι η IDOC διενέργησε διοικητική έρευνα ενώ, με το δεύτερο σκέλος, ασκεί κριτική για την ανεπαρκή συμμετοχή της στη διαδικασία επικαλούμενη τα δικαιώματα άμυνας και την αρχή της χρηστής διοικήσεως.

Ως προς το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αντλείται από την αμφίβολη διενέργεια διοικητικής έρευνας

- 36 Στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο και ενώ δεν της είχε ακόμα κοινοποιηθεί η έκθεση έρευνας, η προσφεύγουσα εξέφρασε, καταρχάς, αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον διεξήχθη πράγματι έρευνα.
- 37 Με τις παρατηρήσεις της επί της εκθέσεως έρευνας, η οποία κοινοποιήθηκε από την Επιτροπή σε μη εμπιστευτική εκδοχή κατόπιν της διατάξεως του Δικαστηρίου ΔΔ της 6ης Απριλίου 2011 (σκέψεις 16 επ. ανωτέρω), η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η εν λόγω έκθεση φανερώνει ότι η έρευνα στερείται συνέπειας, αντικειμενικότητας και ανεξαρτησίας. Προς στήριξη τούτου, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι εξετάστηκαν μόνον τέσσερις μάρτυρες από τους τριάντα που είχαν προταθεί στην αίτηση αρωγής. Επιπλέον, η έκθεση έρευνας δεν περιέχει καμία αναφορά στα συγκεκριμένα παραδείγματα παρενοχλήσεως που περιγράφονται στην αίτηση αρωγής, ούτε προκύπτει από αυτήν ότι τα παραδείγματα αυτά υπήρξαν αντικείμενο οιασδήποτε εξετάσεως εκ μέρους της IDOC. Επιπλέον, ο εκ μέρους της IDOC συσχετισμός ορισμένων πραγματικών περιστατικών γεγονότων είναι μεροληπτικός. Η έκθεση έρευνας περιέχει επίσης ασυνέπειες και αντιφάσεις. Τέλος, το γεγονός ότι οι δηλώσεις του μάρτυρα C αποδίδονται άλλοτε στα γαλλικά και άλλοτε στα αγγλικά γεννά υποψίες ως προς τη συγκεκριμένη μαρτυρική κατάθεση, η δε παρουσίαση των πραγματικών περιστατικών από τους μάρτυρες A και B περιέχει λάθη με αποτέλεσμα να αμφισβητείται η αξιοπιστία τους.
- 38 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η IDOC διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη διεξαγωγή των διοικητικών ερευνών που της ανατίθενται (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου ΔΔ της 13ης Ιανουαρίου 2010, F-124/05 και F-96/06, A και G κατά Επιτροπής, σκέψη 173).

Ειδικότερα, δεδομένου ότι οι πόροι της υπηρεσίας αυτής είναι περιορισμένοι, οφείλει να διερευνά τους φακέλους που της υποβάλλονται κατά αναλογικό τρόπο, ήτοι, μεταξύ άλλων, κατά τρόπο που να της επιτρέπει να αφιερώνει σε κάθε υπόθεση τον κατάλληλο χρόνο από αυτόν που διαθέτει. Εξάλλου, η IDOC διαθέτει επίσης ευρεία διακριτική ευχέρεια να αξιολογεί την ποιότητα και τη λυσιτέλεια της συνεργασίας που παρέχουν οι μάρτυρες.

- 39 Κατά συνέπεια, η IDOC μπορούσε, εν προκειμένω, να αποφασίσει να εξετάσει μερικούς μόνον μάρτυρες μεταξύ εκείνων των οποίων την εξέταση είχε προτείνει η προσφεύγουσα. Επιπλέον, από κανένα στοιχείο του φακέλου που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο ΔΔ δεν μπορεί να συναχθεί ότι η επιλογή της IDOC ήταν μεροληπτική ή έβλαψε την ποιότητα των ερευνών. Όσον αφορά την κριτική που ασκεί η προσφεύγουσα σχετικά με τις δηλώσεις του μάρτυρα C, το Δικαστήριο ΔΔ δεν αντιλαμβάνεται πώς το γεγονός ότι οι δηλώσεις του μάρτυρα αυτού αποδόθηκαν άλλοτε στα γαλλικά και άλλοτε στα αγγλικά γεννά υποψίες για αυτές. Ως προς τις απουσίες της προσφεύγουσας, στις οποίες αναφέρονται οι μάρτυρες, αυτές επιβεβαιώνονται από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αμφισβητηθεί η αξιοπιστία των εν λόγω μαρτύρων με την αιτιολογία ότι οι δηλώσεις τους είναι ανακριβείς ως προς το σημείο αυτό.
- 40 Εξάλλου, τα ζητήματα που εξετάζονται στην έκθεση της έρευνας αποδεικνύουν ότι η IDOC δεν παρέλειψε να διεξαγάγει έρευνα επί των αιτιάσεων περί παρενοχλήσεως, τις οποίες ουσιαστικά προβάλλει η προσφεύγουσα, παρότι, όπως αυτή παρατηρεί, η εν λόγω έκθεση δεν εξετάζει όλα τα ειδικά «παραδείγματα» που είχε απαριθμήσει στην αίτηση αρωγής. Επομένως, η IDOC εξέτασε πράγματι το ζήτημα των εντολών που της έδινε μέσω υφισταμένων ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας, το κατά πόσον την εμπόδισε ή όχι να συντάσσει αναφορές σχετικά με την πολιτική κατάσταση στην Κιργιζία, όπως και το ζήτημα της συμμετοχής της στις συνεδριάσεις των χορηγών χωρών για την Κιργιζία.
- 41 Περαιτέρω, η παρουσίαση των πραγματικών περιστατικών στην έκθεση έρευνας δεν φαίνεται μεροληπτική. Όσον αφορά το γεγονός ότι, αφού παραπονέθηκε το 2005 σε πρόσωπο της εμπιστοσύνης της ότι ο πρώτος επικεφαλής της αντιπροσωπείας την παρενοχλούσε, η προσφεύγουσα δεν προέβη σε περαιτέρω ενέργειες όταν το πρόσωπο αυτό έκρινε ότι η στάση του προϊσταμένου της παρέμενε εντός του συνήθους πλαισίου, η έκθεση έρευνας αναπαράγει, ουσιαστικά, απλώς και μόνον τις ίδιες τις δηλώσεις της προσφεύγουσας που περιλαμβάνονται στο από 28 Νοεμβρίου 2008 συμπλήρωμα στην αίτηση αρωγής.
- 42 Η έκθεση έρευνας δεν φαίνεται εξάλλου αντιφατική. Καίτοι ο μάρτυρας B δήλωσε ότι η συνήθης μέθοδος εργασίας του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας ήταν να διαβιβάζει εντολές μέσω υφισταμένων, η IDOC έκρινε ότι, εφόσον ο τελευταίος ενεργούσε κατ' αυτόν τον τρόπο με όλο το υποκείμενο στις διαταγές του προσωπικό, η συμπεριφορά εντούτοις αυτή δεν ήταν παρά μόνον περιστασιακή, δεδομένου ότι από τις διάφορες συλλεγείσες δηλώσεις προκύπτει ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας ενεργούσε κατ' αυτόν τον τρόπο μόνον σε επείγουσες περιπτώσεις, σε σχέση με επουσιώδη ζητήματα και εξαιτίας της απουσίας της ενδιαφερομένης. Επιπλέον, δεν υφίσταται αντίφαση μεταξύ, αφενός, της περιεχόμενης στην έκθεση αξιολογήσεως της προσφεύγουσας για το έτος 2006 δηλώσεως, κατά την οποία συνέτασσε συχνά και τακτικά αναφορές με θέμα την πολιτική κατάσταση στην Κιργιζία και, αφετέρου, του γεγονότος ότι στην έκθεση έρευνας σημειώνεται ότι οι εν λόγω προοριζόμενες για τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις Βρυξέλλες αναφορές είχαν συνταχθεί στο Αλμάτι με τη συμβολή της προσφεύγουσας. Εξάλλου, ο περιορισμένος ρόλος της τελευταίας στη σύνταξη των εν λόγω αναφορών επιβεβαιώνεται από τον μάρτυρα C και από την ίδια την προσφεύγουσα.
- 43 Τέλος, η έλλειψη σοβαρότητας στην έρευνα που διεξήγαγε η IDOC δεν μπορεί να συναχθεί από το γεγονός ότι οι μαρτυρικές καταθέσεις που προσκόμισε η προσφεύγουσα βεβαιώνουν ότι αυτή εκπροσώπησε προσηκόντως την Επιτροπή στις συνεδριάσεις των χορηγών χωρών για την Κιργιζία. Πράγματι, οι διάφορες αυτές μαρτυρικές καταθέσεις αναφέρονται όντως στις ικανότητες της προσφεύγουσας ως επιτετραμμένου ad interim, καθώς και στην αξιοπιστία της ως εκπροσώπου της

Επιτροπής και αντιβαίνουν στη δήλωση του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας ότι «όλοι οι λοιποί χορηγοί για την Κιργιζία είχαν [αντίθετη] εντύπωση». Εντούτοις, η IDOC δεν περιορίστηκε στην καταγραφή των δηλώσεων του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας. Συνέλεξε και άλλες μαρτυρικές καταθέσεις που τόνιζαν το «γενικό πλαίσιο», δηλαδή την αδυναμία της προσφεύγουσας να παρευρίσκεται σε όλες τις επίσημες εκδηλώσεις και να ασκεί όλα τα καθήκοντα με τα οποία ήταν επιφορτισμένη, τούτο δε, εξαιτίας, κυρίως, των απουσιών της κατά τον χρόνο που το θεσμικό όργανο έπρεπε να προετοιμάσει τη στρατηγική του στο πλαίσιο των προμνησθεισών συνεδριάσεων των χορηγών χωρών.

- 44 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω και των εγγράφων που προσκόμισαν οι διάδικοι, το Δικαστήριο ΔΔ, εκτιμώντας ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς, κρίνει, αφενός, ότι η αιτίαση που αντλείται από το αμφίβολο της διενέργειας της έρευνας της IDOC δεν είναι βάσιμη και, αφετέρου, ότι δεν είναι απαραίτητο να κάνει δεκτά τα διατυπωθέντα στις παρατηρήσεις επί της εκθέσεως έρευνας αιτήματα της προσφεύγουσας, πρώτον, να εξετάσει το Δικαστήριο ΔΔ ως μάρτυρες τους εκπροσώπους διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανισμών ή κρατών μελών ή, τουλάχιστον, να θέσει ερώτηση στην Επιτροπή σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν την IDOC να προβεί σε επιλογή μεταξύ των μαρτύρων των οποίων την εξέταση είχε προτείνει η προσφεύγουσα, δεύτερον, να διατάξει το Δικαστήριο ΔΔ την Επιτροπή να προσκομίσει τις ερωτήσεις που τέθηκαν στους μάρτυρες και, τρίτον, να εξετάσει το Δικαστήριο ΔΔ ως μάρτυρες τα πρόσωπα των οποίων τις δηλώσεις προσάρτησε η προσφεύγουσα στις εν λόγω παρατηρήσεις.

Ως προς το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παραβίαση της αρχής χρηστής διοικήσεως

- 45 Επικαλούμενη προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και μη τήρηση των «επιταγών της χρηστής διοικήσεως», την οποία συνάγει από το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι έπρεπε να της έχει επιτραπεί η πρόσβαση στην έκθεση έρευνας καθώς και στις αποδείξεις που προσκομίσθηκαν προς στήριξή της και ότι έπρεπε να της έχει δοθεί η δυνατότητα να εκφράσει την άποψή της επί του περιεχομένου των εγγράφων αυτών προτού λάβει η ΑΔΑ την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 46 Πρέπει, εντούτοις, να παρατηρηθεί ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να προβάλει την υποχρέωση της Επιτροπής να σέβεται τα δικαιώματα άμυνας, η οποία, κατά πάγια νομολογία, επιβάλλεται ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης σε κάθε διαδικασία που κινείται κατά ενός προσώπου και μπορεί να καταλήξει σε βλαπτική για το πρόσωπο αυτό πράξη (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 2006, C-344/05 P, Επιτροπή κατά De Bry, σκέψη 37· απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Οκτωβρίου 2006, T-406/04, Bonnet κατά Δικαστηρίου, σκέψη 76· προμνησθείσα απόφαση Wenig κατά Επιτροπής, σκέψη 48). Πράγματι, μια διαδικασία έρευνας της IDOC που διεξάγεται κατόπιν αιτήσεως αρωγής υπαλλήλου συνοδευόμενης από καταγγελία για παρενόχληση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εξομοιωθεί με διαδικασία έρευνας κινηθείσα κατά του εν λόγω υπαλλήλου.
- 47 Εξάλλου, χωρίς να είναι ανάγκη να εξετασθεί το ζήτημα της χρονικής του ισχύος, αρκεί να υπομνησθεί ότι το άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων επαναλαμβάνει τις νομολογιακές λύσεις που καθιέρωσαν την ύπαρξη της γενικής αρχής της χρηστής διοικήσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 2004, T-257/02, K κατά Δικαστηρίου, σκέψη 104), όπως άλλωστε υπογραμμίζεται στην επεξήγηση 41 των επεξηγήσεων σχετικά με τον Χάρτη (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17).
- 48 Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα μπορεί να επικαλεστεί δικονομικά δικαιώματα που διακρίνονται από τα δικαιώματα άμυνας και τα οποία δεν είναι τόσο εκτενή όσο τα τελευταία (ως προς τη διάκριση αυτή, βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 2010, C-441/07 P, Επιτροπή κατά Alrosa, σκέψη 91, και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 27ης Νοεμβρίου 1997, T-290/94, Kaysersberg κατά Επιτροπής, σκέψη 108).

- 49 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι δόθηκε στην προσφεύγουσα η δυνατότητα να προβάλει τα επιχειρήματά της τρεις φορές, στο πλαίσιο της αιτήσεως αρωγής, μέσω των συμπληρωματικών πληροφοριών που παρέσχε γραπτώς στις 28 Νοεμβρίου 2008 και κατά την ακρόασή της από την IDOC στο πλαίσιο της διοικητικής έρευνας.
- 50 Δεδομένου ότι τα δικονομικά δικαιώματα που μπορεί εν προκειμένω να επικαλεσθεί η προσφεύγουσα δεν συνεπάγονται ότι έπρεπε να της έχει δοθεί πρόσβαση στην έκθεση έρευνας καθώς και στις αποδείξεις που συνέλεξε η IDOC, ούτε ότι έπρεπε να της δοθεί η δυνατότητα να εκφράσει την άποψή της επί του περιεχομένου των δικαιωμάτων αυτών πριν τη λήψη της προσβαλλομένης απόφασης, το αντλούμενο από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από παραβίαση της αρχής χρηστής διοικήσεως δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.
- 51 Συνεπεία της απορρίψεως των δύο σκελών του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο εν λόγω λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από παράβαση του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ

- 52 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί, καταρχάς, ότι η ΑΔΑ υιοθέτησε το πόρισμα της IDOC κατά το οποίο δεν υπήρξε παρενόχληση εφόσον ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας, καλώντας στο Αλμάτι μέλη του προσωπικού που τελούσαν υπό την άμεση εξουσία της προκειμένου να συζητήσει σχετικά με την εργασία τους εν τη απουσία της και προκειμένου να της μεταφέρει εντολές μέσω αυτών, δεν της επιφύλαξε διαφορετική μεταχείριση σε σχέση με τα μεσαία στελέχη της αντιπροσωπείας στο Αλμάτι. Συγκεκριμένα, το άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ δεν εξαρτά τον χαρακτηρισμό της ηθικής παρενοχλήσεως από την ύπαρξη δυσμενούς διακρίσεως.
- 53 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, εάν μια ρητή απόφαση περί απορρίψεως διοικητικής ενστάσεως περιέχει σημαντικές διευκρινίσεις σχετικά με τους λόγους που έκανε δεκτούς η Διοίκηση στην αρχική απόφαση, ο ακριβής προσδιορισμός των λόγων της Διοικήσεως πρέπει να προκύπτει από τη συνδυασμένη ανάγνωση των δύο αποφάσεων (βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 10ης Ιουνίου 2004, T-258/01, Eveillard κατά Επιτροπής, σκέψη 31).
- 54 Κατόπιν της διευκρίσεως αυτής, από την απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν ανήγαγε την ύπαρξη δυσμενούς διακρίσεως σε προϋπόθεση από την οποία εξαρτάται η αναγνώριση παρενοχλήσεως. Συγκεκριμένα, απαντώντας στην αιτίαση της προσφεύγουσας ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας έδινε απευθείας εντολές στους υφισταμένους της, η ΑΔΑ ανέφερε απλώς και μόνον ότι η IDOC είχε παρατηρήσει, αφενός, ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας δεν επιφύλασσε τον τρόπο αυτό συμπεριφοράς στην ενδιαφερομένη, αλλά ότι ο τρόπος αυτός συμπεριφοράς αντανάκλουσε τη γενικότερη του μέθοδο για τη διεύθυνση του προσωπικού και, αφετέρου, ότι το γεγονός και μόνον ότι η προσφεύγουσα δεν συμφωνεί με τη μέθοδο αυτή δεν αρκούσε ώστε να χαρακτηριστεί ως παρενόχληση.
- 55 Η προσφεύγουσα φρονεί, δεύτερον, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβαίνει το άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ καθότι αυτό δεν εξαρτά το υποστατό μιας παρενοχλήσεως από την ύπαρξη περισσότερων θυμάτων, ενώ η προσβαλλόμενη απόφαση, όπως και η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως, απέδωσε σημασία στο γεγονός ότι κανένα άλλο πρόσωπο που εργαζόταν στην περιφερειακή αντιπροσωπεία στο Αλμάτι ή σε αποκεντρωμένη περιφερειακή αντιπροσωπεία δεν είχε υποβάλει καταγγελία για ηθική παρενόχληση σε σχέση με τον δεύτερο επικεφαλής της αντιπροσωπείας.

- 56 Σημειωτέον, εντούτοις, ότι, παρατηρώντας ότι καμία άλλη καταγγελία για παρενόχληση δεν είχε υποβληθεί εις βάρος του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας, η Επιτροπή απάντησε απλώς στον ισχυρισμό της προσφεύγουσας κατά τον οποίο και άλλα μέλη του προσωπικού υπήρξαν θύματα ηθικής παρενοχλήσεως εκ μέρους του.
- 57 Η προσφεύγουσα προσάπτει, τρίτον, στην προσβαλλόμενη απόφαση, όπως και στην απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής της ενστάσεως, ότι βασιζονται στο συμπέρασμα της IDOC που ανάγει την πρόθεση παρενοχλήσεως σε βασικό στοιχείο για τον χαρακτηρισμό μιας συμπεριφοράς ως ηθικής παρενοχλήσεως, ενώ η προϋπόθεση αυτή δεν απαιτείται από το άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο ΔΔ στην απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2008, F-52/05, Q κατά Επιτροπής (μερικώς αναιρεθείσα με τη απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 2011, T-80/09 P, Επιτροπή κατά Q, αλλ' αποκλειστικώς ως προς το ότι, με το σημείο 2 του διατακτικού, η εν λόγω απόφαση υποχρέωσε την Επιτροπή να καταβάλει αποζημίωση στην Q, στο εξής: απόφαση Q κατά Επιτροπής). Η προσφεύγουσα αναφέρει, όντως, ότι, στην απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής της ενστάσεως, η ΑΔΑ εξέθεσε ότι μοναδική πρόθεση της IDOC ήταν να υπογραμμίσει το γεγονός ότι οι καταγγελίες για ηθική παρενόχληση πρέπει να εξετάζονται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η υποκειμενική εντύπωση του καταγγέλλοντος, αλλά εκτιμά ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, η ΑΔΑ αποσιώπησε το ότι η IDOC είχε επίσης συμπεράνει ότι αυτή «δεν [είχε υποστεί] συμπεριφορά με αντικειμενικό σκοπό την απαξίωσή της ή την εσκεμμένη υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας της».
- 58 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι η απόφαση Q κατά Επιτροπής εισάγει υπέρμετρη υποκειμενικότητα καθότι, αντιθέτως προς την προγενέστερη νομολογία, δεν εξαρτά πλέον την ύπαρξη παρενοχλήσεως από την απόδειξη ότι ο παρενοχλών αποσκοπούσε, μέσω των πράξεών του, να υποτιμήσει ηθελημένα το θύμα ή να υποβαθμίσει εσκεμμένως τις συνθήκες εργασίας του. Με την απόφαση αυτή του Δικαστηρίου ΔΔ, τα θεσμικά όργανα διατρέχουν τον κίνδυνο να τύχουν εκμεταλλεύσεως από άκρως ευαίσθητους μονίμους ή μη υπαλλήλους. Κατά την Επιτροπή, ο ορισμός της παρενοχλήσεως θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την πρόθεση, επιβεβαιωμένη ή εικαζόμενη, του φερόμενου παρενοχλούντος, την αντίληψη του φερόμενου θύματος, την αντικειμενική φύση των πραγματικών περιστατικών και το πλαίσιο εντός του οποίου έλαβαν αυτά χώρα. Το Δικαστήριο ΔΔ διευκρίνισε μεν, στη σκέψη 135 της αποφάσεως Q κατά Επιτροπής, ότι, προκειμένου να χαρακτηρισθούν ως παρενόχληση, οι κρίσιμες ενέργειες πρέπει να επέσυραν «αντικειμενικώς» απαξίωση του θύματος ή υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας του. Ωστόσο, η διευκρίνιση αυτή παραμένει ανεπαρκής, διότι δεν αποτρέπει τη δυνατότητα υπαγωγής στο άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, μη καταχρηστικών μορφών συμπεριφοράς ικανών να δημιουργήσουν «αντικειμενικώς» σε πρόσωπα με ψυχολογικά προβλήματα υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας ή αίσθημα περιφρονησεως.
- 59 Η Επιτροπή εκτιμά, ως εκ τούτου, ότι, αν το Δικαστήριο ΔΔ δεν επανέλθει στην προγενέστερη της αποφάσεως Q κατά Επιτροπής νομολογία, θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να εξαρτηθεί ο χαρακτηρισμός μιας συμπεριφοράς ως παρενοχλήσεως από την προϋπόθεση να παρουσιάζει η κρίσιμη συμπεριφορά μια επαρκή αντικειμενική πραγματικότητα, υπό την έννοια ότι ένας αμερόληπτος και συνετός παρατηρητής με τη συνήθη ευαισθησία θα την έκρινε καταχρηστική.
- 60 Εν προκειμένω, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας δεν ήταν αντικειμενικώς ικανή να απαξιώσει την προσφεύγουσα ή να υποβαθμίσει τις συνθήκες εργασίας της και δεν μπορούσε επομένως να χαρακτηρισθεί ως καταχρηστική υπό την ανωτέρω μνημονευθείσα έννοια, αλλά, ότι, αντιθέτως, ήταν άκρως φυσιολογική στο πλαίσιο μιας εργασιακής σχέσεως. Το γεγονός ότι κανένα άλλο μέλος του προσωπικού της αντιπροσωπείας στο Αλμάτι, το οποίο εργαζόταν υπό παρόμοιες ωστόσο συνθήκες, δεν θεώρησε ότι υφίστατο παρενόχληση εκ μέρους του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας καταδεικνύει ότι το αίσθημα παρενοχλήσεως της προσφεύγουσας απέρρεε αποκλειστικώς από την προσωπική της αντίληψη των πραγμάτων.

- 61 Εξάλλου, η IDOC και η ΑΔΑ έκριναν ότι τα πραγματικά γεγονότα δεν συνιστούσαν πράξεις παρενοχλήσεως λόγω της φύσεώς τους, οπότε η προσβαλλόμενη απόφαση μερικώς μόνον στηρίζεται στον μη εσκεμμένο χαρακτήρα της συμπεριφοράς του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας.
- 62 Τέλος, η επικρινόμενη συμπεριφορά του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας δεν είχε επαναληπτικό και συστηματικό χαρακτήρα, όπως απαιτεί ο ορισμός της ηθικής παρενοχλήσεως.
- 63 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στις σκέψεις 133 επ. της αποφάσεως Q κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο ΔΔ έκρινε ότι το άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ ουδόλως ανάγει σε αναγκαίο στοιχείο για τον χαρακτηρισμό μιας συμπεριφοράς ως ηθικής παρενοχλήσεως την κακόβουλη πρόθεση του προσώπου που τεκμαίρεται ότι παρενοχλεί (βλ. επίσης απόφαση του Δικαστηρίου ΔΔ της 9ης Μαρτίου 2010, F-26/09, N κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 72), το Δικαστήριο ΔΔ ανέφερε, συγκεκριμένα, τα εξής:

«134

Κατά το άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, ως ηθική παρενόχληση νοείται η “καταχρηστική διαγωγή”, για τη στοιχειοθέτηση της οποίας πρέπει να συντρέχουν δύο προϋποθέσεις. Πρώτον, απαιτούνται είδη συμπεριφοράς, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή πράξεις που εκδηλώνονται κατά τρόπο “επαναληπτικό ή συστηματικό”, πράγμα που σημαίνει ότι η ηθική παρενόχληση πρέπει οπωσδήποτε να έχει κάποια διάρκεια, και γίνονται “με πρόθεση”. Σύμφωνα με τη δεύτερη προϋπόθεση, η οποία διαχωρίζεται από την πρώτη με τον σύνδεσμο “και”, οι εν λόγω συμπεριφορές, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή πράξεις, πρέπει να θίγουν την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα ενός προσώπου.

135 Δεδομένου ότι ο προσδιορισμός “με πρόθεση” αφορά την πρώτη και όχι τη δεύτερη προϋπόθεση, το συμπέρασμα που αντλείται είναι διττό. Αφενός, οι συμπεριφορές, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή πράξεις, κατά την έννοια του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, πρέπει να είναι σκόπιμες, οπότε δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής οι εξ αμελείας ενέργειες. Αφετέρου, δεν απαιτείται, αντιθέτως, οι εν λόγω ενέργειες να έχουν διαπραχθεί με σκοπό να θιγούν η προσωπικότητα, η αξιοπρέπεια ή η φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα ενός προσώπου. Επομένως, μπορεί να υφίσταται ηθική παρενόχληση κατά την έννοια του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, χωρίς ο παρενοχλών να αποσκοπούσε, με τις ενέργειές του, στη δυσφήμιση ή στην εκ προθέσεως υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας του παρενοχληθέντος προσώπου. Αρκεί οι ενέργειές του, εφόσον προέβη σε αυτές εκ προθέσεως, να προκάλεσαν αντικειμενικά τέτοιες συνέπειες.»

- 64 Ουσιαστικά, η Επιτροπή εκτιμά ότι η νομολογία αυτή αποδίδει μεγάλη σημασία στο αίσθημα του φερόμενου θύματος και ότι αποτελεί πηγή ανασφάλειας.
- 65 Εντούτοις, στη σκέψη 135 της αποφάσεώς του Q κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο ΔΔ διευκρίνισε ότι, προκειμένου να χαρακτηρισθούν ως παρενόχληση, οι κρίσιμες πράξεις πρέπει «να είχαν αντικειμενικά [...] συνέπειες» που συνεπάγονται την υποτίμηση του παθόντος ή την υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας του. Δεδομένου ότι οι κρίσιμες ενέργειες πρέπει, βάσει του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, να έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα, συνάγεται ότι ο χαρακτηρισμός μιας συμπεριφοράς ως παρενοχλήσεως υπόκειται στην προϋπόθεση να παρουσιάζει αυτή μια επαρκή αντικειμενική πραγματικότητα, υπό την έννοια ότι ένας αμερόληπτος και συνετός παρατηρητής, με τη συνήθη ευαισθησία και τελών υπό τις ίδιες συνθήκες, θα την έκρινε υπέρμετρη και κατακριτέα.
- 66 Εν προκειμένω, η IDOC διαπίστωσε στην έκθεσή της ότι «το επιφορτισμένο με την έρευνα κλιμάκιο [είχε συναγάγει] ότι [η ενδιαφερομένη] δεν [είχε υποστεί] συμπεριφορά αποσκοπούσα αντικειμενικά να την απαξιώσει ή να υποβαθμίσει εσκεμμένως τις συνθήκες εργασίας της [και ότι καταδεικνυόταν] ότι, ανεξαρτήτως των υποκειμενικών της εντυπώσεων, κανένα από τα προβαλλόμενα επεισόδια και καμία από τις προβαλλόμενες μορφές συμπεριφοράς, μεμονωμένα ή στο σύνολό τους, δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως ηθική παρενόχληση».

- 67 Εντούτοις, το ερώτημα στο οποίο πρέπει να απαντήσει το Δικαστήριο ΔΔ είναι κατά πόσον η Επιτροπή, με την προσβαλλόμενη απόφαση και με την απόρριψη της διοικητικής ενστάσεως, αξιολόγησε την κατάσταση της προσφεύγουσας βάσει εσφαλμένης ερμηνείας του άρθρου 12α του ΚΥΚ, κατά την οποία η πρόθεση του αυτουργού των επικρινόμενων πράξεων να την απαξιώσει ή να υποβαθμίσει εσκεμμένως τις συνθήκες εργασίας της αποτελεί προϋπόθεση της παρενοχλήσεως.
- 68 Όπως, όμως, ή ίδια η προσφεύγουσα αναφέρει, στην απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως, η ΑΔΑ έκρινε ότι οι ισχυρισμοί περί παρενοχλήσεως έπρεπε να εξετασθούν «ανεξαρτήτως της υποκειμενικής εντυπώσεως του θύματος». Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση και η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως βασίζονται σε λόγους σύμφωνα με τους οποίους οι περί παρενοχλήσεως ισχυρισμοί της προσφεύγουσας δεν είχαν αντικειμενικό χαρακτήρα. Τουτέστιν, η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει ότι, για τον δεύτερο επικεφαλής της αντιπροσωπείας, το γεγονός ότι έδινε απευθείας εντολές στους υφισταμένους της προσφεύγουσας αντιστοιχούσε στον συνήθη τρόπο με τον οποίο αυτός διηύθυνε το προσωπικό, ενώ δεν είχαν εντοπισθεί ειδικές περιστάσεις από τις οποίες να μπορεί να καταδειχθεί, στο πλαίσιο μιας τέτοιας συμπεριφοράς, μια απορριπτική στάση έναντι του προσώπου της προσφεύγουσας. Περαιτέρω, και προς απάντηση στο αίτημα περί επαληθεύσεως που διατύπωσε η προσφεύγουσα στο συμπλήρωμα της αιτήσεως αρωγής της 28ης Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή, πάντα στην προσβαλλόμενη απόφαση, παρατήρησε ότι ουδείς άλλος υπάλληλος ή λοιπό μέλος του προσωπικού κατήγγειλε τη συμπεριφορά του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας. Τέλος, η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως στηρίζεται σε μια αντικειμενική ανάλυση των καθηκόντων της προσφεύγουσας, από την οποία η Επιτροπή συνάγει ότι αυτή ανήκε στο προσωπικό των μεσαίων στελεχών και ότι η θέση αυτή δεν εμπόδιζε τον δεύτερο επικεφαλής της αντιπροσωπείας να την υποκαθιστά με άλλον υπάλληλο προκειμένου να συμμετάσχει αυτός στις συνεδριάσεις των χορηγών χωρών για την Κιργιζία.
- 69 Δεδομένου ότι, κατά τις διατάξεις του ΚΥΚ όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο ΔΔ, η αναγνώριση της ύπαρξης παρενοχλήσεως προϋποθέτει:
- ηθελημένο χαρακτήρα των κρίσιμων μορφών συμπεριφοράς, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή πράξεις,
 - χωρίς να απαιτείται οι εν λόγω μορφές συμπεριφοράς, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή πράξεις, να έχουν γίνει με την πρόθεση να θιγεί η προσωπικότητα, η αξιοπρέπεια ή η φυσική ή ψυχική ακεραιότητα ενός προσώπου,
 - αλλά υπό την προϋπόθεση ότι είχαν αντικειμενικώς συνέπειες που συνεπάγονται την απαξίωση του παθόντος ή την υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας του,
- η αιτιολογία που προέβαλε η Επιτροπή ότι οι επικρινόμενες πράξεις δεν ήταν, αντικειμενικώς, ικανές να επιφέρουν την απαξίωση της προσφεύγουσας είναι, από μόνη της, επαρκής για να δικαιολογήσει κατά νόμον την προσβαλλόμενη απόφαση από πλευράς του άρθρου 12α του ΚΥΚ, τούτο δε ανεξαρτήτως της ερμηνείας που υιοθέτησε η IDOC.
- 70 Κατά τα λοιπά, πρέπει να σημειωθεί ο πράγματι πολύ υποκειμενικός χαρακτήρας της εκ μέρους της προσφεύγουσας αξιολογήσεως των πράξεων που προσάπτει στον δεύτερο επικεφαλής της αντιπροσωπείας. Ενώ καταγγέλλει ότι η στάση του τελευταίου την απαξίωσε έναντι των πρεσβειών και αντιπροσωπειών διεθνών οργανισμών που είχαν παρουσία στην έδρα της αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας στο Μπισκέκ, τα έγγραφα που επισύναψε στις παρατηρήσεις της επί της εκθέσεως έρευνας αποκαλύπτουν, αντιθέτως, την εκτίμηση της οποίας έχαιρε στους κύκλους αυτούς.
- 71 Εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως δεν είναι βάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από την ύπαρξη προδήλων σφαλμάτων εκτιμήσεως, από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, από παράβαση του καθήκοντος μέριμνας και από παράβαση του καθήκοντος αρωγής

- 72 Σε σχέση με τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα προς στήριξη του τρίτου λόγου ακυρώσεως, πρέπει να διακριθεί ένα πρώτο σκέλος, το οποίο αντλείται αποκλειστικώς από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, και ένα δεύτερο, στο πλαίσιο του οποίου καταγγέλλονται βασικά διάφορα πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως, από τα οποία η προσφεύγουσα συνάγει επίσης παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και παράβαση των καθηκόντων μέριμνας και αρωγής.

Ως προς το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αντλείται από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

- 73 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς και η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως δεν είναι ορθώς αιτιολογημένες στο μέτρο που η Επιτροπή δεν απάντησε στο επιχείρημά της ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας συνέχισε την πρακτική του προκατόχου του, η οποία συνίστατο στην αποστολή στην Κιργιζία του προσωπικού που υπηρετούσε στην περιφερειακή αντιπροσωπεία του Καζακστάν χωρίς να τη συμβουλευτεί ή, τουλάχιστον, να την ενημερώνει, φέρνοντάς τη κατ' αυτόν τον τρόπο σε δύσκολη θέση έναντι των αρχών του κράτους υποδοχής και της διπλωματικής κοινότητας.

- 74 Ως προς τούτο, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, δεν απαιτείται η αιτιολογία να διευκρινίζει όλα τα κρίσιμα πραγματικά και νομικά στοιχεία, στο μέτρο που το ζήτημα κατά πόσον η αιτιολογία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 25, δεύτερη παράγραφος, του ΚΥΚ, πρέπει να εκτιμάται βάσει όχι μόνον του γράμματός της, αλλά και του πλαισίου της, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν το σχετικό θέμα (βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007, T-66/05, Sack κατά Επιτροπής, σκέψη 65, και απόφαση του Δικαστηρίου ΔΔ της 13ης Σεπτεμβρίου 2011, F-4/10, Nastvogel κατά Συμβουλίου, σκέψη 66).

- 75 Επιπλέον, η αρχική ανεπάρκεια της αιτιολογίας μπορεί να θεραπευθεί με συμπληρωματικές διευκρινίσεις που παρέχονται, ακόμη και κατά τη διάρκεια της δίκης, εφόσον, πριν από την άσκηση της προσφυγής του, ο ενδιαφερόμενος διέθετε ήδη στοιχεία που αποτελούν αρχή αιτιολογίας (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, T-132/03, Casini κατά Επιτροπής, σκέψη 36· και απόφαση του Δικαστηρίου ΔΔ της 1ης Δεκεμβρίου 2010, F-89/09, Γκάγκαλης κατά Συμβουλίου, σκέψη 67).

- 76 Εν προκειμένω, είναι ακριβές ότι η προσβαλλόμενη απόφαση και η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως δεν αναφέρουν ειδικώς την αιτίαση ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας έφερε την προσφεύγουσα σε δύσκολη θέση, αποστέλλοντας στην Κιργιζία το προσωπικό που υπηρετούσε στην περιφερειακή αντιπροσωπεία του Καζακστάν χωρίς να τη συμβουλευτεί ή, τουλάχιστον, να την ενημερώνει. Επιβάλλεται, εντούτοις, η διαπίστωση ότι οι εν λόγω αποφάσεις είναι αιτιολογημένες και ότι στην αιτιολογία τους μνημονεύεται, τουλάχιστον, ότι ενέπιπτε στις συνήθεις ιεραρχικές εξουσίες του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας να αποφασίζει ποιος θα τον αντικαθιστούσε στις συνεδριάσεις και να αποστέλλει σε αυτές άλλους υπαλλήλους και όχι την προσφεύγουσα.

- 77 Η Επιτροπή συμπλήρωσε, εξάλλου, την αιτιολογία της με τα υπομνήματά της. Σε αυτά εξέθεσε ότι η επίμαχη πρακτική πρέπει να ενταχθεί στο ειδικό πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ μιας αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας και μιας περιφερειακής αντιπροσωπείας που διατηρεί ορισμένες ευθύνες και ότι, στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω πρακτική μπορεί να γίνει αποδεκτή. Προσέθεσε ότι ο πρώτος επικεφαλής της αντιπροσωπείας είχε δώσει εντολές που παρέμεναν εν ισχύ και αφορούσαν ειδικότερα το να τηρείται η προσφεύγουσα διαρκώς ενήμερη σχετικά με τις αποστολές στη Κιργιζία, στο να καλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις που πραγματοποιούνταν εκεί και στο να της

διαβιβάζονται αντίγραφα των εκθέσεων αποστολών. Επίσης, σε ένα πλαίσιο χαρακτηριστικό του οποίου ήταν τα πολλά προγράμματα και οι συχνές συνεδριάσεις, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν πάντοτε δεόντως ενημερωμένη ενδέχεται να οφειλόταν περισσότερο σε τυχαίες παραλείψεις παρά σε απόπειρα απαξιώσεώς της.

78 Κατόπιν των ανωτέρω, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται κυρίως από πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως

79 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, πρώτον, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στο μέτρο που η Επιτροπή εσφαλμένως έκρινε ότι το γεγονός ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας καλούσε μέλη του προσωπικού, τα οποία υπάγονταν ιεραρχικώς στην προσφεύγουσα, για να συζητήσει σχετικά με τα καθήκοντά τους εν απουσία της και για να μεταφέρει μέσω αυτών εντολές προς αυτήν, αποτελούσε έκφανση του δικαιώματος του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας να δίνει εντολές στους υφισταμένους του.

80 Εντούτοις, η προβολή ισχυρισμού που δεν τεκμηριώνεται με οιοδήποτε επιχείρημα, όπως πράττει η προσφεύγουσα, είναι ανεπαρκής για την απόδειξη προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως. Το ίδιο ισχύει κατά μείζονα λόγο εν προκειμένω, δεδομένου ότι η Επιτροπή εκθέτει, κατά πειστικό τρόπο, ότι, στο ειδικό πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας και περιφερειακής αντιπροσωπείας, ο επικεφαλής της περιφερειακής αντιπροσωπείας μπορεί να απευθύνεται απευθείας στα μέλη του προσωπικού της αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας και να μεταφέρει, μέσω αυτών, εντολές στον επιτετραμμένο που προΐσταται της αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας, διότι το προσωπικό αυτό παραμένει υπό την εξουσία του. Ένας τέτοιος τρόπος ασκήσεως της ιεραρχικής εξουσίας δεν συνεπάγεται, αυτός καθ'αυτόν, απαξίωση του επιτετραμμένου που προΐσταται της αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας ή υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας του, ελλείψει κάθε άλλης σχετικής περιστάσεως. Η ρηματική διακοίνωση της 8ης Ιουνίου 2004 που παρουσιάζει την προσφεύγουσα ως επιτετραμμένη *ad intérim* στο Μπισκέκ επιβεβαιώνει τα ανωτέρω διευκρινίζοντας ότι «η αποκεντρωμένη περιφερειακή αντιπροσωπεία στο Μπισκέκ υπάγεται στην αντιπροσωπεία της Επιτροπής [...] στο Αλμάτι».

81 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς και η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως, πάσχει από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στο μέτρο που αναφέρει ότι αυτή ανήκε στο «προσωπικό μεσαίων στελεχών», ενώ ήταν «υπάλληλος, κάτοικος της χώρας, υπεύθυνος – επιτετραμμένος [*ad intérim*]», φέρουσα, ως τέτοια υπάλληλος, σημαντικότερες ευθύνες απ' ό,τι το προσωπικό μεσαίων στελεχών, όπως ορίζει η Σύμβαση περί διπλωματικών σχέσεων, η οποία υπεγράφη στη Βιέννη στις 18 Απριλίου 1961 (στο εξής: Σύμβαση της Βιέννης).

82 Πρέπει, εντούτοις, αφενός, να υπομνησθεί ότι η ανωτέρω μνημονευθείσα ρηματική διακοίνωση της 8ης Ιουνίου 2004 υπογράμμισε την υπαγωγή της αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας του Μπισκέκ στην περιφερειακή αντιπροσωπεία του Αλμάτι και, αφετέρου, να επισημανθεί ότι η διακοίνωση αυτή ανακοίνωνε τον διορισμό της προσφεύγουσας ως «προϊσταμένης του τμήματος Κιργιζίας». Σημασία έχει, επίσης, το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, η προσφεύγουσα είχε τον βαθμό A*9 που μετονομάστηκε σε AD 9, και ότι, υπό την κάλυψη της προμνησθείσας ρηματικής διακοινώσεως, εργαζόταν, έστω με την ιδιότητα της επιτετραμμένης *ad intérim* στο Μπισκέκ, υπό την εξουσία και την ευθύνη του επικεφαλής της περιφερειακής αντιπροσωπείας στο Αλμάτι, όπως, εξάλλου, προκύπτει από τα αποσπάσματα των εκθέσεων αξιολογήσεως που προσκόμισε στη δικογραφία της υπό κρίση υποθέσεως. Επιπροσθέτως, απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου ΔΔ, η προσφεύγουσα ανέφερε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι διέθετε οκταετή μόνον πείρα ως αναλύτρια πολιτικής ασφάλειας στις σουηδικές υπηρεσίες ασφάλειας, διευκρινίζοντας ότι προς της τοποθετήσεώς της στο Μπισκέκ, δεν είχε εμπειρία στη ΓΔ «Εξωτερικές Σχέσεις» της Επιτροπής, τουλάχιστον ως επιτετραμμένη.

- 83 Υπό τις περιστάσεις αυτές, και χωρίς να είναι απαραίτητο να εξετασθεί το καθεστώς των επιτετραμμένων *ad intérim* βάσει της Συμβάσεως της Βιέννης που διέπει απλώς τις σχέσεις των διπλωματικών αποστολών με τα κράτη διαπιστεύσεως, δεν αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας, προκειμένου να αξιολογήσει τις εργασιακές σχέσεις μεταξύ του δεύτερου επικεφαλής της αντιπροσωπείας και της προσφεύγουσας, ότι αυτή συγκαταλέγεται, εντός της Επιτροπής, στο προσωπικό μεσαίων στελεχών.
- 84 Ακόμα και αν η Επιτροπή δεν ερμήνευσε ορθώς τη σημασία των επιτετραμμένων *ad intérim* βάσει της Συμβάσεως της Βιέννης, η προσφεύγουσα δεν αποσαφηνίζει κατά ποίον τρόπο η εσφαλμένη αυτή ερμηνεία είχε ως αποτέλεσμα να υποπέσει η ΑΔΑ σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως μη αναγνωρίζοντας την ύπαρξη παρενόχλησης. Η προσφεύγουσα αναφέρει μάλιστα ότι, πράττοντας αυτό, η ΑΔΑ «εξακολούθησε» να θίγει τη θέση της». Εντούτοις, ακόμα και αν η προσφεύγουσα εννοεί με αυτό ότι η ίδια η ΑΔΑ συνέβαλε στην παρενόχλησή της, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μια πλάνη περί το δίκαιο δεν είναι δυνατόν να αποτελεί, αυτή καθαυτή, πράξη τόσο σοβαρή όσο η παρενόχληση. Ως προς τούτο, η προσφεύγουσα δεν παρέχει καμία εξήγηση.
- 85 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, τρίτον, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στο μέτρο η Επιτροπή θεώρησε ότι αυτή διαμαρτυρόταν για το ότι η επιλογή να ανατεθεί σε άλλο μέλος του προσωπικού το καθήκον συντάξεως εκθέσεων για την πολιτική κατάσταση στην Κιργιζία την είχε εμποδίσει να ασκεί το καθήκον αυτό, ενώ στην πραγματικότητα επέκρινε το γεγονός ότι είχε λάβει παραπλανητικές εντολές σχετικώς και ότι είχε επομένως χειραγωγηθεί.
- 86 Πρέπει, σχετικώς, να παρατηρηθεί ότι, στην αίτηση αρωγής, η προσφεύγουσα προέβαλε ότι το γεγονός ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας της ζήτησε να συντάσσει «συμβολές» με θέμα την κατάσταση στην Κιργιζία υπό την μορφή «καθημερινών εκθέσεων των πέντε γραμμών» και το γεγονός ότι ανέθεσε σε άλλον υπάλληλο της αντιπροσωπείας του Αλμάτι το καθήκον να παρακολουθεί τις ταραχές που σημειώθηκαν στο Μπισκέκ τον Νοέμβριο του 2006, επειδή η ίδια δεν παρουσίαζε γνήσια πολιτική ανάλυση, δημιούργουσε στην ιεραρχία της στην έδρα της Επιτροπής την εντύπωση ότι δεν ήταν ικανή να καταρτίσει κατάλληλες πολιτικές εκθέσεις.
- 87 Στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή απάντησε, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση έρευνας, ότι η κύρια ευθύνη για την κατάρτιση των εκθέσεων με θέμα την πολιτική κατάσταση στην Κιργιζία εξακολουθούσε να εμπίπτει στην αντιπροσωπεία του Αλμάτι, αλλά ότι η προσφεύγουσα είχε εξουσιοδοτηθεί, και μάλιστα ενθαρρυνθεί, να συμμετάσχει στο έργο αυτό, με αποτέλεσμα να αποκλείεται εμμέσως, αλλά με βεβαιότητα, κάθε περίπτωση χειραγωγήσεως.
- 88 Κατά τα λοιπά, το Δικαστήριο ΔΔ δεν αντιλαμβάνεται με ποιον τρόπο η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η προσφεύγουσα διαμαρτυρόταν ότι είχε παρακωλυθεί στην κατάρτιση εκθέσεων με θέμα την πολιτική κατάσταση στην Κιργιζία, αλλοίωσε την αιτίαση της προσφεύγουσας που τόνιζε το γεγονός ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας, περιορίζοντας τον ρόλο της στη σύνταξη τέτοιων εκθέσεων, είχε επιχειρήσει να καταδείξει την συναφή ανικανότητά της.
- 89 Σε κάθε περίπτωση, η υποτιθέμενη αλλοίωση των όρων της καταγγελίας για παρενόχληση της προσφεύγουσας στερείται ουσίας ώστε να θέσει εν αμφιβόλω την προσβαλλόμενη απόφαση λόγω πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως.
- 90 Η προσφεύγουσα προβάλλει, τέταρτον, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη κατά την εκτίμηση των εξουσιών της καθότι έκρινε ότι, οσάκις ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας δεν μετέβαινε ο ίδιος στην Κιργιζία, ήταν αρμόδιος να αποφασίζει ποιος θα τον αντικαθιστούσε κατά τις συνεδριάσεις με τις χορηγούς χώρες για την Κιργιζία ή με άλλους συνομιλητές. Συγκεκριμένα, ως «υπάλληλος, κάτοικος της χώρας, υπεύθυνος – επιτετραμμένος [*ad intérim*]», μόνον αυτή εξουσιοδοτείτο, βάσει της Συμβάσεως της Βιέννης, να αντιπροσωπεύει την Επιτροπή εν τη απουσία του επικεφαλής της αντιπροσωπείας.

- 91 Εντούτοις, το Δικαστήριο ΔΔ δεν κρίνει απαραίτητο να αποφανθεί εν προκειμένω επί του ζητήματος κατά πόσον ο διορισμός ενός επιτετραμμένου ad intérim ως επικεφαλής μιας αποκεντρωμένης περιφερειακής αντιπροσωπείας εμποδίζει τον επικεφαλής της περιφερειακής αντιπροσωπείας στην οποία υπάγεται η εν λόγω αποκεντρωμένη περιφερειακή αντιπροσωπεία να ορίζει άλλον υπάλληλο για να εκπροσωπήσει την Επιτροπή κατά τις συνεδριάσεις που διοργανώνονται στη χώρα στην οποία είναι διαπιστευμένος ο εν λόγω επιτετραμμένος.
- 92 Πράγματι, ακόμα και αν η Επιτροπή προέβη, εν προκειμένω, σε εσφαλμένη ερμηνεία των αρμοδιοτήτων των επιτετραμμένων ad intérim βάσει της Συμβάσεως της Βιέννης, η ενδεχόμενη αυτή νομική πλάνη δεν επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η ΑΔΑ υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως αρνούμενη να αναγνωρίσει την ύπαρξη παρενοχλήσεως. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, μάλιστα, ότι ο δεύτερος επικεφαλής της αντιπροσωπείας ζήτησε από άλλον υπάλληλο να προεδρεύσει μιας συνεδριάσεως των χορηγών χωρών για την Κιργιζία διευκρινίζοντας: «όχι [η προσφεύγουσα]». Εντούτοις, καίτοι η μέθοδος αυτή ενδέχεται να τη δυσαρέστησε, δεν μπορεί να αποδείξει την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως όσον αφορά την ύπαρξη ηθικής παρενοχλήσεως, η οποία απαιτεί συμπεριφορά διαρκή, επαναλαμβανόμενη ή συστηματική και της οποίας δεν είναι δυνατόν να προταχθεί η υποκειμενική ερμηνεία εκ μέρους του φερόμενου παθόντος. Όπως όμως διαπιστώνει και η Επιτροπή, η προσφεύγουσα υποστήριξε, στην έκθεσή της αξιολογήσεως της για το 2007, ότι μετείχε τακτικά σε συντονιστικές συνεδριάσεις με τις χορηγούς χώρες για την Κιργιζία. Ομοίως, η προσφεύγουσα δήλωσε στην έκθεσή αξιολογήσεως της για το 2006 ότι, το έτος εκείνο, είχε διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη διπλωματική σκηνή. Επίσης, η συμπεριφορά την οποία εν προκειμένω προσάπτει στον δεύτερο επικεφαλής της αντιπροσωπείας δεν μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να χαρακτηριστεί ως διαρκής, επαναλαμβανόμενη ή συστηματική κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ.
- 93 Τελικά, καίτοι, όπως ανέφερε η IDOC, πολλές μαρτυρικές καταθέσεις επεσήμαναν την έλλειψη σαφήνειας κατά τον καθορισμό των αντιστοίχων καθηκόντων των περιφερειακών αντιπροσωπειών και των αποκεντρωμένων περιφερειακών αντιπροσωπειών και μολονότι η έλλειψη αυτή σαφήνειας ενδέχεται να προκάλεσε τις δυσχέρειες που υπέστη η προσφεύγουσα, μια οργανωτικής φύσεως ασάφεια ως προς την κατανομή των καθηκόντων εντός μίας γενικής διευθύνσεως της Επιτροπής δεν μπορεί, αυτή καθαυτήν, να συνεπάγεται παρενόχληση.
- 94 Στο μέτρο που η προσφεύγουσα συνάγει, επιπλέον, από την ύπαρξη των ως άνω εξετασθέντων υποτιθέμενων προδηλών σφαλμάτων εκτιμήσεως, παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, αρκεί η διαπίστωση ότι, μη έχοντας αποδείξει την ύπαρξη τέτοιων σφαλμάτων, δεν καταδεικνύει ότι η ΑΔΑ παρέβη επίσης την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως. Επιπροσθέτως, η πλημμελής αιτιολογία, που αποτελεί τυπικής φύσεως αιτίαση, δεν είναι δυνατόν να συγχέεται με εσωτερική έλλειψη νομιμότητας (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 72).
- 95 Τέλος, η προσφεύγουσα συνάγει επίσης από τα υποτιθέμενα πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως που μάταια κατήγγειλε την ύπαρξη παραβάσεως του καθήκοντος μέριμνας και του καθήκοντος αρωγής βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ. Δεδομένου ότι οι αντλούμενες από πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως αιτιάσεις απορρίφθηκαν, πρέπει να απορριφθούν και οι τελευταίες διατυπωθείσες αιτιάσεις.
- 96 Δεδομένου ότι ο τρίτος λόγος ακυρώσεως είναι επομένως απορριπτέος, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 97 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας και υπό την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του ογδού κεφαλαίου του δευτέρου τίτλου του εν λόγω Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Βάσει

της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου, το Δικαστήριο ΔΔ μπορεί να αποφασίσει, για λόγους επιείκειας, ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται εν μέρει μόνον στα δικαστικά έξοδα ή ότι δεν πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

- ⁹⁸ Από το προπαρατεθέν σκεπτικό προκύπτει ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή ζήτησε ρητώς, με τα αιτήματά της, να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του ότι απορρίφθηκε η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή, πρέπει να εφαρμοσθούν οι διατάξεις του άρθρου 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας και να υποχρεωθεί η προσφεύγουσα να φέρει, πέραν των δικαστικών της εξόδων, μόνον τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Καταδικάζει την Carina Skareby να φέρει, πέραν των δικαστικών της εξόδων, τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- 3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει το ένα τέταρτο των δικαστικών της εξόδων.

Van Raepenbusch

Barents

Bradley

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Μαΐου 2012.

Η Γραμματέας
Ο Πρόεδρος

W. Hakenberg
S. Van Raepenbusch